

DIGITALA VERKTYG I FÖRSKOLAN

EN KVALITATIV STUDIE OM PEDAGOGERS
ARBETE OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT TILL
DIGITALA VERKTYG

Grundnivå

Pedagogiskt arbete

Josefine Svensson

Therese Mjörnemyr

2020-FÖRSK-G58

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Förskolläraryrket. Examensarbete: Att utforska pedagogiskt arbete 11FK75

Svensk titel: Digitala verktyg i förskolan – En kvalitativ studie om pedagogers arbete och förhållningssätt till digitala verktyg

Engelsk titel: Digital tools in preschool – A qualitative study about educators work and approach to digital tools

Utgivningsår: 2020

Författare: Josefine Svensson och Therese Mjörnemyr

Handledare: Per Ahlström

Examinator: Martin G. Erikson

Nyckelord: Digitala verktyg, förskola, förhållningssätt, digitalt lärande

Sammanfattning

Inledning

I vår studie har vi valt att fördjupa oss kring hur pedagogerna förhåller sig till digitala verktyg och om de arbetar med IKT i den utsträckning som det åligger på dem att göra. Detta är en viktig aspekt att lyfta fram då det har tillkommit nya riktlinjer i läroplan för förskolan 2018 gällande IKT.

Syfte

Vårt mål och syfte med studien är att få en större inblick gällande pedagogernas förhållningssätt till att integrera digitala verktyg i förskolan. Intentionen är att synliggöra på vilket sätt pedagogerna anser att de arbetar med digitala verktyg i barngruppen och om de upplever hinder. Vårt syfte är även att undersöka de möjligheter som pedagogerna anser att IKT ger barnen ur ett lärande perspektiv. Följande frågeställningar har använts för att besvara studiens syfte:

- Hur beskriver pedagogerna att de arbetar med IKT i förskolan och upplever de några hinder?
- Vilket förhållningssätt har pedagogerna till att integrera digitala verktyg i verksamheten?
- Hur anser pedagogerna att digitala verktyg kan främja lärandet?

Metod

I vår studie har vi använt oss av metoden kvalitativ datainsamling. Det gjordes intervjuer med sju förskollärare på fyra olika förskolor på en ort i mellansverige.

Resultat

Resultatet baseras på de intervjuer som utfördes och gav ett resultat som visar på att både barn och pedagoger i stor utsträckning använder digitala verktyg i verksamheten. Pedagogerna använder iPad tillsammans med barnen, där barnen får fotografera och bli delaktiga i sin dokumentation gällande sina förehavanden i verksamheten. Barnen får även söka information och fakta samt nyttja de olika funktioner i form av appar som finns på iPaden. Pedagogerna påtalar vikten av att sitta tillsammans med barnen för att det ska bli ett pedagogiskt lärande. Pedagogerna har en positiv inställning till digitala verktyg och anser att de utvecklar samt stimulerar barnen.

Innehållsförteckning

Inledning	4
Syfte och frågeställningar	4
Bakgrund	4
Digitaliseringen i samhället	4
Mediepedagogik	5
Skolverket och läroplanen	5
Pedagogernas arbete med digitala verktyg	5
Faktorer som kan påverka huruvida pedagogerna använder IKT	6
Pedagogernas förhållningssätt till IKT	6
Möjligheter som IKT skapar för barnen	6
Artefakter och mediering	7
Metod	7
Kvalitativ metod	7
Genomförande	8
Forskningsetiska principer	9
Analys och bearbetning	10
Reliabilitet och validitet	10
Resultat	11
Pedagogernas beskrivning om hur de arbetar med digitala verktyg	11
Digitaliseringens utmaningar	13
Pedagogernas förhållningssätt till digitala verktyg	15
Fördelar	15
Nackdelar	16
Det digitala lärandet	17
Sammanfattning av resultatet	17
Diskussion	18
Det digitala lärandet	18
Pedagogernas beskrivning om hur de arbetar med digitala verktyg	19
Pedagogernas förhållningssätt till digitala verktyg	20
Slutsats	21
Metoddiskussion	21
Didaktiska konsekvenser	22
Referenser	23
Bilaga 1	25
Bilaga 2	26

Inledning

Vårt valda ämnesområde är digitala verktyg i förskolan och vårt syfte är att undersöka hur digitala verktyg används som pedagogiskt redskap i förskoleverksamheten. Ytterligare en aspekt vi vill få en bild av är pedagogernas förhållningssätt till att använda IKT. Intentionen är även att visualisera vilken potential som de anser att digitala verktyg ger för att främja barns lärande.

Vi anser att detta är en viktig fråga att utforska utifrån de nya riktlinjer som har tillkommit gällande IKT i den nya läroplanen för förskolan. I och med att strävansmålen kring IKT har tydliggjorts ytterligare i läroplanen, är det av stor vikt i professionen att förskollärarna skapar förutsättningar för barnen att hantera och utveckla kunskap vad gäller digitala verktyg. Då samhället har utvecklats till att bli alltmer digitaliserat så krävs det att förskolläraren i sin profession bidrar till att barnen kan utforska digitala verktyg. *I läroplanen för förskolan* redogörs för att verksamheten ska sträva efter att barnen utvecklar sin förmåga att hantera digitala verktyg:

Utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens genom att ge dem möjlighet att utveckla en förståelse för den digitalisering de möter i vardagen. Barnen ska ges möjlighet att grundlägga ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att de på sikt ska kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information (Lpfö 18, s. 9).

Syfte och frågeställningar

Vårt mål och syfte med studien är att få en större inblick gällande pedagogernas förhållningssätt till att integrera digitala verktyg i förskolan. Intentionen är att synliggöra på vilket sätt pedagogerna anser att de arbetar med digitala verktyg i barngruppen. Vårt syfte är även att undersöka de möjligheter som pedagogerna anser att IKT ger barnen ur ett lärande perspektiv.

- Hur beskriver pedagogerna arbetet med IKT i förskolan och upplever de några hinder?
- Vilket förhållningssätt har pedagogerna till att integrera digitala verktyg i verksamheten?
- Hur anser pedagogerna att digitala verktyg kan främja lärandet?

Bakgrund

I följande avsnitt redogörs för vad litteraturen belyser gällande IKT, även ett urval av de artiklar som tidigare skrivits och som var av relevans för studien kommer att presenteras. Tidigare forskning kommer sedan att jämföras med vårt resultat under rubriken diskussion. Två centrala begrepp inom den sociokulturella teorin kommer att beskrivas då vi finner dessa relevanta för vår studie. Digitala verktyg är artefakter skapade av människan och mediering handlar om att kommunicera med hjälp av verktygen. Genomgående i studien kommer digitala verktyg och IKT användas som synonymer till varandra.

Digitaliseringen i samhället

Strandberg (2017, s. 93) menar att IKT är ett fenomen som på ett grundläggande vis omskapat människornas liv. De mänskliga processerna har digitaliserats i den moderna datorn på ett ofattbart och gränsöverskridande vis. Samhällets sedvanliga kommunikationsform och digitala information har på kort tid förändrats och integrerats till att nu vara en del av vår

kultur. För barn är den disponibel och i likhet med andra artefakter ska den användas vid lärande. IKT är inte enbart disponibel för barnet, den är ständigt närvarande i vederbörandes liv. Digitala verktyg är utformade på så vis att de i många avseenden blir ”barnets maskin”, till följd av dennes förmåga att i stor omfattning kunna kringgå textbaserade koder och använda ikoner istället. Yngre barn är kompetenta i att ”göra innan de vet” vilket är en lärande metod som de är kapabla att nyttja.

Mediepedagogik

I den värld vi lever i omges vi frekvent av diverse slags budskap och information. Även barnen omges av detta mediebrus. Barn av idag föds in i en digital värld, en värld som innefattar att vara både producent och konsument av digitala verktyg. För förskolebarnens utveckling är det väsentligt att pedagogerna konstant tillhandahåller utmanande situationer. Detta för att barnen ska utveckla den färdighet och kompetens som krävs i dagens och morgondagens samhälle. I mediepedagogiken anses IKT vara ett naturligt inslag. Intentionen är att barnen ska utveckla förståelse för omvärlden, på så vis att de får producera på egen hand. Det ska även skapas förutsättningar för reflektion och eftertanke kring det som de producerat (Lundgren Öhman 2014, ss. 11-12). För att alla människor, inkluderat barnen, ska ges en röst kan mediepedagogiken betraktas likt ett demokratiskt redskap. Att besitta kunskapen kring mediernas funktion i samhället samt att få alstra och formulera sig genom dessa, handlar om yttrandefriheten, vilket är en premis för vår demokrati. Genom diverse IKT-verktyg ges förutsättningar för barnen att få gehör för sina röster samt visualisera det som fascinerar dem. Verktygen kan användas till att ge dem auktoritet till att föra vidare sina uppfattningar. Redskapen kan ge dem utrymme i samhället genom att via en arena exempelvis förtälja sina ambitioner för omvärlden (Lundgren Öhman 2014, ss. 14-15).

Skolverket och läroplanen

Skolverket genomför på uppdrag av regeringen en uppföljning i bland annat förskolan vart tredje år angående användningen av digitala verktyg samt utröner vilken kompetens som pedagogerna anser sig besitta. Senaste uppföljningen gjordes 2015 och skolverket kom bland annat fram till att det är cirka 80 procent av pedagogerna som påtalar att de dagligen eller flera gånger i veckan erbjuder barnen digitala verktyg. Detta för att barnen ska utvecklas i både matematik och språk men även som ett redskap där barnen kan se på bilder och film. Två tredjedelar av pedagogerna uppger att de i barngruppen nyttjar surfplatta eller dator dagligen eller varje vecka. Omkring hälften av pedagogerna påtalar att kunskap i grundläggande datorkunskap saknas och att det finns ett behov av kompetensutveckling. Antalet tillgängliga iPads för barnen i verksamheterna har ökat de senaste åren. Antalet hade år 2015 fyrdubblats jämfört med skolverkets uppföljning 2012. I den uppföljning som gjordes sex år tidigare existerade inga iPads i förskolorna då denna produkt inte fanns ute på marknaden ännu. Skolverket har undersökt om pedagogerna anser att de har tillräcklig tillgång till digitala verktyg i de arbetsplatsförlagda uppgifterna. Förfrågan innefattade artefakterna TV, projektor och digitala skrivtavlor. 31 procent ansåg att behovet av en TV fanns, 85 procent svarade att de saknar en digital skrivtavla i verksamheten och slutligen så var det 94 procent som upplevde en avsaknad av projektor (Skolverket 2016, ss. 21-25).

Pedagogernas arbete med digitala verktyg

I Masoumis (2015) undersökning var syftet att få fram på vilket sätt som digitala verktyg integreras i förskolan. Det framkom att digitala verktyg i de flesta fall enbart nyttjades för att aktivera barnen. De användes inte som ett redskap för kunskapsinhämtning. Undersökningen visade även att det var mestadels av pedagogerna själva som digitala verktyg nyttjades. iPad och digital kamera nyttjades till att dokumentera barnens vardagliga aktiviteter och som ett

kommunikationsverktyg med vårdnadshavarna. Verktygen användes även till egen dokumentation och personliga portfolier. Konca, Ozel och Zelyurt (2016) fann att pedagogerna mestadels tillämpade digitala verktyg i förberedande syfte för de vardagliga aktiviteterna. Pedagogerna gav relativt lite utrymme för de digitala verktygen i barnens aktiviteter, vid de enstaka tillfällen som de tillämpades i aktiviteterna var vid musikstunder. Sulaymani, Fleer och Chapman (2018) hade som syfte att undersöka om barnen använder surfplattan till lek eller som ett verktyg för lärande. Det framkom att barnen uppmanades av pedagogerna att iPaden skulle enbart nyttjas i lärande syfte.

Faktorer som kan påverka huruvida pedagogerna använder IKT

Kerckaert, Vanderlinde och van Braak (2015) avsåg att undersöka huruvida digitala verktyg nyttjas i förskolans verksamhet. De fann att den befintliga kunskapen hos pedagogerna påverkade huruvida digitala verktyg användes eller inte. I Konca, Ozel och Zelyurt (2016) framkom att pedagogerna upplevde en ambivalens kring hur digitala verktyg skulle integreras i verksamheten. Många upplevde att den komplexitet som kan uppstå och som de ej kan bemästra, påverkar deras inspiration att använda digitala verktyg i barngrupp. Således blir effekten att både pedagoger och barn hindras i utvecklingen av digital kunskap om pedagogerna inte får stöttning. Syftet med Nikolopoulous och Gialamas (2015) forskning var att utröna förskolläraarnas förhållningssätt till IKT samt deras förtroelighet i att integrera det i verksamheten. Det framkom att huruvida pedagogerna nyttjade digitala verktyg i barngruppen påverkas utifrån följande faktorer: antal år i yrkesutövandet, den erfarenhet gällande digitala verktyg de besitter samt tilliten till den egna förmågan att bemästra det tillsammans med barnen. Desto större tro på sin egen förmåga och kunskap men även självkänslan i att integrera det i barngruppen, desto positivare var intentionerna när det kom till att använda digitala verktyg i lärande syfte.

Pedagogernas förhållningssätt till IKT

I Masoumis (2015) studie framkom att några av pedagogerna ansåg att IKT var meningslöst och komplicerat att använda i verksamhetens planerade aktiviteter. Sulaymani, Fleer och Chapman (2018) påtalar att innan det skedde en introduktion av digitala verktyg i verksamheten, fanns ett förhållningssätt hos pedagogen att nyttjandet av dem i en lärande miljö, enbart syftade till att underhålla. Fokus i Ljung-Djärfs (2008) studie var att utröna hur digitala verktyg används i förskolan samt förskolläraarnas sätt att hantera dessa verktyg. Hon beskriver att pedagogerna belyste vikten av att nyttja digitalt verktyg redan tidigt i åldrarna. De ansåg däremot att det skulle begränsas. Både Konca, Ozel och Zelyurt (2016) och Sivropoulou, Tsapakidou och Argyris (2009) vars syfte var att undersöka pedagogernas förhållningssätt till IKT redogör för att flertalet av pedagogernas inställning till att nyttja digitala verktyg i verksamheten var relativt positiv. Zaranis och Oikonomidis (2014) beskriver att den kunskap pedagogerna besitter påverkar vilket förhållningssätt de har gentemot IKT. De som ej erhållit kompetensutveckling tenderade att ge uttryck åt att digitala verktyg enbart är betydelsefulla när det kommer till att organisera det administrativa arbetet. Ett aktivt användande bidrog däremot till ökat självförtroende och bredare kunskap. Inställningen till att integrera digitala verktyg i verksamheten blev därmed positivare. Flera av pedagogerna deltog inte i kompetensutveckling, vilket medförde att många var skeptiska kring att nyttja verktygen som ett redskap för lärande i barngruppen.

Möjligheter som IKT skapar för barnen

I Masoumis (2015) sammanställning av datainsamlingen redogörs för att IKT kan berika förskolans verksamhet. Digitala verktyg kan exempelvis generera en potential för barnen att söka information från internet. Syftet med Aglassingers, Strindholms, Kallins och Rudnik

Norlings (2012) forskning var att påvisa hur arbetet med iPads kan främja lärandet i förskolan. De anser att iPad ger ett mångsidigt lärande och skapar stora möjligheter till variation. När barnen samlas kring iPaden utvecklas det verbala samspelet. Det genererar även till att skapa en delaktighet för samtliga i verksamheten. Samtidigt som barnen var aktiva och deltog verbalt under tiden ett annat barn nyttjade iPaden så lärde de sig även turtagning. I stor utsträckning så bidrar den till språkutvecklingen, då barnen i språkleken kunde lyssna på och identifiera flertalet ljud. Detta genererade till ett mer lustfyllt lärande samt gav utrymme för större variation. iPaden skapade dessutom en potential till eget inflytande i lärandet. Den skapade ett ökat intresse för skapande och inspirerade till att nyttja diverse färger då barnen målade. Ytterligare en aspekt var att självförtroendet förstärktes då det av barnen upplevdes resultera i ett mer framgångsrikt resultat än vid användandet av pennor. Arbetet med iPaden skapade dessutom en utveckling i det matematiska lärandet och flertalet möjligheter till variation gavs inom området. De poängterade även vikten av tillgänglighet, att pedagogerna fångar upp barnen, ställer frågor, leder en diskussion samt utmanar tänkandet. Nikolopoulou och Gialamas (2015) beskriver att IKT och digitala spel erbjuder stor potential för lärandet hos barnen. Zaranis och Oikonomidis (2014) menar att digitala verktyg kan generera till en kreativitet hos barnen samt tendera till att utveckla intresset hos dem till att nyttja digitala verktyg.

Artefakter och mediering

Utifrån det sociokulturella perspektivet så är artefakter och mediering två väsentliga begrepp. Artefakter kan betraktas som kulturella redskap som är konstruerade av människorna. Kulturella redskap är tillvägagångssätt för människan att bemästra sina tankar och skapa problemlösningar (Smidt 2010, s. 56). Begreppet mediering handlar om att människorna genom nyttjandet av de kulturella artefakterna frambringar förändringar i sin tankeverksamhet. Med andra ord de varierande sätt som kommunikation kan ske på och som hjälper människan att tolka och definiera men även att representera sin omvärld samt våra erfarenheter på (Smidt 2010, ss. 42-43). Genom interaktion tillsammans med vuxna kan barn mediera sin erfarenhet av sin omvärld. De tecken, föremål och system som av människorna utvecklats i samhällena genom tiderna och som bidrar till deras tänkande benämns som kulturella redskap. Samtliga barn härstammar från kulturer där egna kulturella redskap har utvecklats. För att barn ska förstå sin omvärld krävs en tillgång till redskap som vägleder dem till den förståelsen (Smidt 2010, ss. 38, 46).

Metod

I nedanstående text beskrivs den kvalitativa metoden och intervjuer har använts som metod för studien. Urvalet gjordes både genom ett bekvämlighetsurval och målinriktat urval och vi redogör för genomförandet samt hänsynstagandet gällande de etiska principerna.

Kvalitativ metod

Utifrån vårt syfte ville vi få en inblick i hur digitala verktyg används i förskolan samt pedagogernas förhållningssätt till digitala verktyg. Bryman (2018, ss. 454-455) beskriver att i en kvalitativ studie ligger det största fokuset på orden när data samlas in och analyseras. Det är respondenternas reflektioner och tankar som står i fokus, vilket innebär att vi får en större klarhet i deras synsätt och resonemang. Detta tillvägagångssätt gör vår studie kvalitativ.

I vårt samtal gällande vilken metod vi skulle använda oss av för att samla in datamaterial beslutade vi oss för att intervjuer var den mest relevanta metoden för att ge svar på undersökningens frågeställningar. Genom att använda intervju som metod ges även möjligheten för intervjuaren att förtydliga svaret genom följdfrågor. Vi valde att inte ge

respondenterna frågorna i förberedande syfte då vi ansåg att det kunde påverka resultatets trovärdighet. Anledningen till att vi valde att inte ge dem frågorna i förväg var för att minimera risken att de skulle besvara frågorna såsom de trodde förväntades av dem.

Urval

För att studien skulle bli genomförbar inom den tidsram som förelåg för studien, så gjordes ett urval där fyra förskolor valdes ut och vi gjorde ett bekvämlighetsurval baserat på geografisk närhet, vilka vi inte hade någon speciell anknytning till. Vi gjorde ett bekvämlighetsurval, vi hade ingen specifik tanke bakom urvalet av förskolor utan valde några som låg förhållandevis nära. Genom detta urval har vi därmed inte haft möjlighet att påverka resultatet. Valet föll på att intervjua en till två förskollärare på varje förskola. Att vi gjorde detta urval beror på att inom den tidsram som förelåg för studien så var vi något begränsade i urvalet av antalet personer. Detta urval gjordes då det ligger på förskolläraren att svara för att digitala verktyg är en del av undervisningen. Därav gjorde vi här ett målinriktat urval. Däremot hade vi inga specifika önskemål om vilken av förskollärarna som deltog i intervjun. Att vi blev tilldelade just de personer som vi intervjuade valdes ut av rektorerna i samråd med övrig personal på förskolorna. Av de sju förskollärare vi intervjuade visade de sig att fyra av dem var IKT-ansvariga, om det fanns en intention från rektorerna i deras urval vet vi inte. Förskollärarna hade olika mycket erfarenheter inom yrket och det var bara kvinnliga förskollärare som vi intervjuade.

Bryman (2018, s. 507) påtalar att det är av större vikt att det ges en argumentation för och ett rättfärdigande för den valda urvalsstorleken än att det sätts en tillit till vad andra anser är lämpligt beträffande urvalstorleken. Det är mer betydelsefullt att ha en tydlighet kring den valda urvalsmetoden, förklara varför man nyttjade just den samt varför den urvalsstorleken ansågs vara lämplig.

Genomförande

Innan intervjuerna ute i verksamheterna påbörjades så utfördes en pilotstudie på en förskollärare. Detta för att utröna om intervjufrågorna var utformade på så vis att de gav tillräcklig information i svaren för att besvara syftet med studien. Bryman (2011, s. 422) påtalar vikten av att göra en pilotstudie innan författarna utför sin studie. Detta för att kunna studera om frågorna är tillräckligt bra för att besvara sitt syfte. Om det behövs läggs till eller tas bort oväsentliga frågor som inte berör studiens syfte. Pilotstudien kan ses som ett test inför de kommande intervjuerna. Ta lärdom av det som kanske inte fungerade så bra och därmed göra det bättre till nästa gång.

Vi tog kontakt med rektorerna på fyra förskolor på en ort i mellansverige. Ett missivbrev skickades ut till respektive förskola där vi förklarade vårt syfte med studien samt att intervju skulle användas som metod. Kontakt till förskolan förmedlades direkt och resulterade i en bokad tid eller så skedde återkopplingen på vår förfrågan genom att rektor eller förskollärare återkom med besked.

Vi har utgått från en kvalitativ metod och har intervjuat sju förskollärare på fyra olika förskolor. Valet att intervjua var för att synliggöra verksamheten. Hur förskolläraren ger respons på våra frågor genom kroppsspråk samt att dialogen kan utvecklas vid otydliga svar. Vilket inte hade kunnat utrönas genom exempelvis telefonkontakt.

Vi valde att genomföra intervjuerna tillsammans för att båda skulle kunna vara delaktiga och stötta varandra med följdfrågor. Vi använde mobiltelefonen för ljudupptagning i samtliga intervjuer och de genomfördes i enskilda rum. Enligt Kihlström (2007, s. 51) är det

fördelaktigt med ljudupptagningar under en intervju för att säkerställa att inget som respondenten svarar utelämnas. Det blir även tydligt om intervjuaren ställt ledande frågor eller lagt in kommentarer som kan ha påverkat respondentens svar. Betydelsefullt för intervjun är att den genomförs utan störande moment således bör intervju ske på en avskild plats. Bryman (2011, ss. 428-430) påtalar att när författaren använder sig av kvalitativa intervjuer brukar intervjuaren oftast spela in. Det är vad och hur respondenterna svarar som är intressant. När författaren utför sin intervju till studien är det viktigt att intervjuaren är fullt fokuserad på vad som berättas i intervjun. Risken finns att författaren tappar fokus på viktig information på det respondenten förmedlar om författaren utför anteckningar samtidigt. Vi valde att under våra intervjuer enbart ta ljudupptagningar och inte skriva ner några minnesanteckningar. Därmed säkerställde vi att båda hade fullt fokus på vad respondenten förmedlade.

Vid genomförandet av intervjuerna använde vi oss av så kallad semistrukturerad intervju, vilket Bryman (2018, s. 563) förklarar med att den som intervjuar följer en intervjuguide med relativt bestämda frågor. Dock har respondenten friheten att självständigt formulera svaren på frågorna. Den som intervjuar är fri att ta frågorna i en annan ordning samt att ställa följdfrågor utifrån vad respondenten svarar. Frågorna ställs dock överlag i den ordning samt med den formulering som primärt gjordes i intervjuguiden.

Intervjuerna har varit mellan 11-18 minuter långa. Vi valde att ha en som intervjuar åt gången för att få en bättre kontinuitet. Vi ansåg att det kunde påverka dem och att de eventuellt kunde bli stressande för respondenten om båda två ställde frågor om vartannat. Därmed valde vi att en av oss ställde frågor medan den andre satt bredvid och hade möjlighet att skriva anteckningar utifall det upplevdes att någon viktig fråga föll bort.

Forskningsetiska principer

I vår studie har vi förhållit oss till vetenskapsrådets forskningsetiska principer, vilka Bryman (2018, ss. 170-171) beskriver enligt följande. Det finns fyra grundläggande principer att förhålla sig till, de är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. I det missivbrev som delgavs till de förskolor som var aktuella för studien, gjordes en kort beskrivning av innebörden för de olika principerna.

Informationskravet innebär att deltagarna i studien ska informeras gällande studiens syfte. Deltagarna ska även informeras om att det är frivilligt att delta samt att de när helst de vill kan avbryta att medverka i studien (Bryman 2018, s. 170). De respondenter som deltog i studien upplystes om att det var frivilligt samt att de kunde avbryta om de så önskade. Då vår intention var att spela in samtliga intervjuer så tillfrågades respondenterna om de godkände detta, vilket samtliga gjorde. *Samtyckeskravet* medför att den som deltar i undersökningen har rättigheten att själv avgöra om vederbörande vill medverka (Bryman 2018, s. 170). Innan genomförandet av intervjuerna så fick respondenterna skriva på en samtyckesblankett där de godkände sin medverkan. *Konfidentialitetskravet* innebär att det ska föreligga stor sekretess kring de framkomna uppgifterna i studien. Det ska således förvaras på en plats där obehöriga inte har åtkomst till materialet (Bryman 2018, ss. 170-171). Vi har tagit hänsyn till denna princip genom att använda fiktiva namn i studien. Den ort där undersökningen gjordes benämns inte specifikt utan framkommer som en ort i mellansverige och kan därmed inte härledas till. Det är enbart vi skribenter som har haft tillgång till uppgifterna som behandlats under det fortskridande arbetet. *Nyttjandekravet*: De insamlade uppgifterna om de individuella personer som deltagit får enbart nyttjas för det specifika forskningssyftet (Bryman 2018, s. 171). Vi förtydligade för respondenterna att det som framkommer under intervjun enbart nyttjas som underlag till studien. De informerades även om att all ljudupptagning raderas efter sammanställd studie.

Analys och bearbetning

De första två intervjuerna transkriberade vi båda två för att säkerställa att något viktigt ej gick förlorat. Dock upptäckte vi att transkriberingen var väldigt tidskrävande. Därmed fattades beslutet att dela upp intervjuerna mellan oss av den anledningen att det fanns en risk för att arbetet annars inte skulle hinnas med inom det tidspektra som förelåg för studien. Bryman (2011, ss. 428-430) menar att det är tidskrävande att transkribera och tar många timmar att utföra eftersom noggrannheten är viktig och att det ska skrivas ut ordagrant vad som har berättats i intervjun. Det är också viktigt att transkriberingen är av god kvalitet, att det respondenterna berättar också stämmer överens med det som har transkriberats.

Efterkommande intervjuer valde vi att dela upp på hälften för att underlätta transkriberingen. Vi har därefter analyserat och valt ut passande rubriker för att sammanställa arbetet. Kvale och Brinkmann (2014, s. 241) refererar till Gibbs (2007) som menar att kodning är en av de vanligaste formerna av dataanalys där vi som författare kan få en överblick av hela intervjun. Kodning innebär att man binder samman ett eller flera nyckelord till ett stycke för att underlätta innehållet i det som personen har svarat. Kvale och Brinkmann (2014, s. 242) redogör för att när författaren kodar materialet finns möjligheten att kunna gå in i detalj på texten. Det ger en extra fördel till större insamlat datamaterial då författaren kan få en större överblick över hela materialet.

Bryman (2011, ss. 428-430) beskriver att när författaren sedan väljer ut sina citat kan vissa justeringar göras då onödiga ord brukar kunna ha förmåga att komma med som exempelvis öh och liksom. Vi gjorde vissa justeringar på onödiga ord i citateten då de inte fyllde någon funktion eller påverkade resultatet i övrigt. Vi gick igenom våra intervjuer och granskade efter likheter och skillnader i citateten och valde ut det som var mest lämpat för vårt syfte och frågeställningar.

Genom att vi gjorde ljudupptagningar under intervjuerna så har vi därmed haft möjlighet att lyssna igenom svaren flera gånger. Vi har även skrivit ut vår transkribering för att kunna läsa igenom och noga analysera respondenternas svar. Denna noggrannhet ligger till grund i att vi ville synliggöra att vårt syfte och våra frågeställningar hade besvarats. Löfgren (2014, s. 151) belyser att när intervju har använts som metod är transkribering fördelaktigt för att kunna lyssna i detalj vad respondenten svarar och för att se om intervjuaren får svar på sitt syfte och sina frågeställningar.

Reliabilitet och validitet

När vi utförde våra intervjuer så spelade vi in samtalen, detta gjorde att reliabiliteten stärktes. Om vi hade skrivit ner anteckningar på plats finns det stor risk att vi skulle missa viktig information. Vi valde också att spela in intervjuerna från två mobiltelefoner för att säkerställa att vi skulle få det inspelat på någon av telefonerna. Därmed om inspelningen skulle gå förlorad eller utebli på någon av telefonerna så fanns materialet ändå tillgängligt. Roos (2014, s. 51) beskriver att om studien ska bygga på en reliabilitet, det vill säga en trovärdighet, så har författarna samlat in sitt datamaterial på ett noggrant sätt och mängden ska vara tillräckligt stor för att kunna dra några slutsatser av det. Författaren försöker samla in olika sorters data under en längre period i en etnografisk studie och genom detta har författaren större chans att få svar på sitt syfte.

Vi arbetade med att transkribera texterna för att kunna gå in i detalj vad respondenterna svarade. Frågorna vi ställde var öppna och inte ledande för att få pedagogernas egna synsätt på verksamheten för att kunna luta mot en validitet i resultatet. Roos (2014, ss. 53-55)

förklarar att om texten ska bygga på validitet, med andra ord en giltighet där författaren får svar på de frågor som ska besvaras. Granskningen av giltigheten ska byggas på att frågorna är formade så att det ställs på ett sådant sätt att författaren får svar på det som ska besvaras. Det är viktigt att ha som utgångspunkt att det är syftet som ska besvaras och inget annat. Frågorna får inte vara ledande om det ska resultera i en validitet. I vissa fall får författaren ändra om sin metod för och hitta rätt sätt för att få fram giltigheten i studien.

Resultat

I nedanstående text görs en presentation av det som framkom av intervjuerna. Genom den analys vi gjorde har vi beslutat oss för följande tre rubriker: *pedagogernas beskrivning om hur de arbetar med digitala verktyg, pedagogernas förhållningssätt till digitala verktyg samt det digitala lärandet*. För att inte avslöja identiteterna på dem som vi har intervjuat så används fiktiva namn i citaten.

För att underlätta för läsaren så har mindre korrigeringar gjorts i citaten, till exempel så har småord som inte var relevant för innehållet tagits bort samt att vissa grammatiska fel har justerats, dock är det inget som har påverkat citatets innehåll. I detta avsnitt besvaras våra frågeställningar om hur pedagogerna beskriver att de arbetar med digitala verktyg och om de upplever några hinder, vilket förhållningssätt de har till att integrera digitala verktyg samt om de anser att digitala verktyg kan främja barns lärande.

Inledningsvis i detta avsnitt besvaras den grundläggande frågeställningen gällande hur förskollärarna beskriver att de arbetar med digitala verktyg i förskoleverksamheten. Vi vill under detta avsnitt belysa att Jennifer, Marie, Marika och Hanna är IKT-ansvariga på sina respektive förskolor. Att vara IKT-ansvarig innebär att vederbörande håller sig uppdaterad kring IKT och kontinuerlig förmedlar det vidare till kollegor. Som IKT-ansvarig deltar pedagogen i möten som anordnas för samtliga IKT-ansvariga i Kommunen. I uppgiften krävs att pedagogen är delaktig och drivande i att det sker en utveckling på förskolan, den IKT-ansvariga ska bidra till en förstärkt IKT-kompetens i verksamheten. De pedagoger som var IKT-ansvariga upplevdes som något mer engagerade och insatta i de diverse funktionerna inom IKT än övriga pedagoger. Tolkningen gjordes att dessa pedagoger hade ett anlesare sätt att beskriva arbetet med de digitala verktygen. Viktigt att poängtera är dock att de besitter ingen specialkunskap inom ämnet.

Pedagogernas beskrivning om hur de arbetar med digitala verktyg

Utifrån frågeställningen hur pedagogerna beskriver att de arbetar med digitala verktyg i verksamheten och om de upplever några hinder i arbetet, så valdes ovanstående rubrik.

Flertalet pedagoger lyfter dokumentationen som ett arbetssätt att göra barnen delaktiga i den vardagliga verksamheten. Den skapar förutsättningar för barnen att självständigt använda digitala verktyg för att skildra sin vardag. I vår analys framkom att det skiljer sig åt i vilken kontext som pedagogerna nyttjar digitala verktyg. Gemensamt för flertalet är dock att de genom dokumentation av vardagen gör barnen delaktiga. Barnen får fota sina dagliga aktiviteter och berätta om dem. Detta skrivs sedan in av pedagogerna på lärplattformen och blir tillgänglig för vårdnadshavare att ta del av. De ger dem även ett visst inflytande i hur och när de används. Flera nämner även iPaden som ett optimalt verktyg för att söka information tillsammans med barnen. De menar att iPaden är smidig och lättillgänglig att ta fram när barnen kommer med frågor. Ett par pedagoger lyfter iPaden och datorn som ett eget arbetsverktyg i sina åtaganden som förskollärare. Bortsett från en pedagog så lyfter de andra även barnens delaktighet i att använda digitala verktyg, Marika berättar:

”De ska få vara med i dokumentationen...så får dom fota...man kan söka information med barnen...jag använder digitala verktyg när jag ska dokumentera, när jag utvärderar undervisning och under utvecklingssamtal.”

Vidare så berättar Carina:

”För min egen del så är det ju väldigt smidigt...mycket är samlat på ett ställe, såsom dokumentation och mejl...med barnen skulle man ju gärna vilja göra ännu mer, få dem mer delaktiga... vi använder dom inte under dagtid utan det är morgon och kväll när man har färre barn...det är i så fall om dom fotar någon situation, inte så att dom sitter med några spel...det har dom aldrig.”

Förutom till dokumentationen så kan digitala verktyg användas för insamling av fakta utifrån barnens funderingar. De kan även användas i andra delar av förskolans verksamhetsförlagda uppgifter. Pedagogerna beskrev iPaden och datorn mer som ett optimalt redskap i sitt arbete än för barnen, dock påtalade hon att där ville hon ha en förändring. I nuläget är barnen begränsade i när och till vad de får använda de digitala verktygen.

De flesta pedagogerna var överens om att digitala verktyg kan användas på olika sätt och ger ett varierande utbud av kunskapsinhämtning. Barnen kan vara både producenter och konsumenter när de utforskar den digitala världen och kan på så vis bli delaktiga inom flera digitala områden. Pedagogerna anser att digitala verktyg har ett brett användningsområde i verksamheten, där barnen ges förutsättningar till variation och inflytande i sitt utforskande och lärande. Marie berättar exempelvis följande:

”Dokumentation tillsammans med barnen...vi har börjat att spela in film där dom berättar om saker de gjort...vi har jobbat med bookcreator, där har barnen gjort varsin känslobok...vi har inte jobbat med iMovie men vi har jobbat väldigt mycket med det som forskningsmaterial...när barnen kommer med någonting så fångar man ju upp det och så söker man vidare...i läsvidan så har vi använt Polyglutt, sagor utan bild för att de ska träna på att fantisera...när det passar verksamheten eller när det passar barnen...det är en naturlig del av verksamheten.”

Pedagogerna menar att de arbetar utifrån att skapa flera möjligheter för barnen att utforska de olika funktionerna på iPaden. Barnen ges möjlighet att påverka i vilka situationer som iPaden används. Det sker dels genom att pedagogerna fångar upp barnens intresse och dels genom att det får tillgång till verktygen vid efterfrågan. Barnen blir delaktiga genom eget skapande samt att de får ett visst inflytande i när på dagen som de används. Vår tolkning av det Marie berättar om iMovie är att de inte använder appen som ett redskap där barnen kan göra film. Barnen får dock utforska syftet och funktionen med iMovie och pedagogerna är delaktiga och medupptäckande tillsammans med dem.

Flera av pedagogerna anser att barnen dagligen är delaktiga och att iPaden finns med som ett naturligt inslag i olika kontexter och i vardagliga situationer. iPaden är ett flexibelt verktyg och kan användas i flera av de vardagliga aktiviteterna. Det redogörs i läroplanen för förskolan att förskollärarna ska arbeta med digitala verktyg i verksamheten och att det är utgångspunkten i förskolan. iPaden ska vara en del av den vardagliga verksamheten, Hanna berättar:

”Det står att vi ska använda oss av digitala verktyg och då är det ju bara att köra. Ja min personliga grej är ju att kan jag använda mig av iPaden i alla typer av aktiviteter så gör jag det...överallt. Vi har alltid med den ut när vi är i skogen, vill dom filma någonting, vill dom

komma ihåg vad vi har gjort, vad vi har sett, det vi fotar under dagen visar vi på bildspel kanske dagen efter för att visa vad vi har gjort. Jag brukar ha den tillgänglig vid matbordet i fall det kommer upp någon fråga.”

Hanna berättar att hon är väldigt flexibel när det kommer till att integrera iPaden i förskolans olika aktiviteter. Hon menar att det är ett återkommande redskap vid skogsutflykter, där barnen får dokumentera sina upptäckter och förehavanden i naturen. Barnen kan sedan ges möjlighet till att återkoppla till det de tidigare erfarit, de kan erinras om sina iakttagelser genom att de återser det vid ett senare tillfälle på skärmen.

Pedagogernas användningsområden varierar men de är överens om att användningen av digitala verktyg ska ske i en interaktion tillsammans med barnen. Pedagogen ska vara delaktig i barnens förehavanden för att vägleda dem för att de ska komma vidare i sin kunskapsutveckling. Jennifer beskriver:

”Jag använder paddan tillsammans med barnen, vi sitter och spelar eller använder någon pedagogisk app, då sitter jag med och hjälper dom.”

Jennifer påtalar att hon alltid finns med som stöd när barnen nyttjar digitala verktyg. För att en lärandesituation ska uppstå så sker en fortlöpande interaktion med barnen i det som utspelar sig på skärmen.

En pedagog menade att digitala verktyg kan bli ett redskap för att spela musik och skapa rörelse hos barnen. De kan även användas för att skapa harmoni i barngruppen. Användandet av digitala verktyg kan ske vid olika situationer när barnen ska få röra sig, vid musiksamling eller när barnen behöver få en lugn stund. Elin berättar:

”Vi använder mest digitala verktyg här när vi vill ha sång och musik eller när vi vill ha avslappning att vi spelar upp någon lugn musik...När vi vill röra oss eller när vi vill ha det lugnt är det mest här.”

Tolkningen av föregående citat är att det inte blir så variationsrikt då barnen begränsas i exponeringen av digitala verktyg. Som vi uppfattar det så använder pedagogerna på just den här avdelningen det i relativt liten utsträckning och enbart i samlingssituationer. Barnen blir därmed inte själva utforskare av verktygen då det är pedagogerna som startar igång iPaden eller datorn för sång och musik. Vi uppfattar det som att pedagogerna inte breddar användningsområdet och låter barnen nyttja alla diverse funktioner som exempelvis en iPad har. Så som det uppfattas blir det inte direkt något lärande genom redskapet utan mer en användning enbart för att lugna och underhålla barnen.

Digitaliseringens utmaningar

Utifrån analysen framkom även att det finns tre faktorer som kan påverka i vilken utsträckning digitala verktyg används. Dessa faktorer är att de är begränsade i utbudet av digitala verktyg och appar, tekniken krånglar samt att de inte har tillräcklig kunskap. Vi anser de utmaningar kan finnas är en viktig aspekt att belysa. Detta då de hinder som kan föreligga för arbetet med digitala verktyg, kan påverka i vilken utsträckning de integreras i barngrupperna. Det kan även avgöra hur pedagogerna väljer att arbeta med digitala verktyg.

En gemensam nämnare som framkom under intervjuerna var att iPad, dator och projektor var de vanligast förekommande verktygen i verksamheten. Samtliga pedagoger har tillgång till varsin iPad, vilken de även använder i barngruppen. Dator och projektor finns att tillgå men möjligheterna är begränsade genom att de delas mellan avdelningarna. Utifrån följdfrågan om

de upplever hinder i arbetet med digitala verktyg uttryckte flera en avsaknad av ett mer variationsrikt utbud av digitala verktyg. Det kunde ha varit mer berikande för barnen om de hade fler digitala verktyg att utforska, det kunde även ha bidragit till ytterligare lärande, Marika påtalar följande:

“Jag kan sakna några verktyg...en smartboard eller takprojektor, då hade barnen kunnat se det i storbild och jobba med det på ett bredare sätt.”

Om pedagogerna hade haft möjlighet att kunna använda sig av en smartboard och en takprojektor slipper pedagogerna arbetet med att bära och koppla upp tekniken. Dessa verktyg finns redan på plats och barnen har större möjlighet att kunna vara samlade och titta gemensamt. En iPad ger inte samma möjlighet eftersom den är mindre och barnen får turas om att använda den.

Gemensamt för samtliga var att de upplevde sig alltför begränsade av kommunen i utbudet av appar, att de var styrda i valet av pedagogiska appar utifrån den egna barngruppens behov. Marika menar:

”En annan begränsning är att den här kommunen har valt att dom här apparna är det punkt.”

Vidare så uttrycker Marie en frustration över kommunens hantering av apparna, hon berättar:

”Jag är väldigt trött på kommunen för dom vill inte ladda ner, appar som man jobbat jättemycket med, plötsligt så är dom borta för då har dom uppdaterat och tagit bort.”

Såsom Marika uttalar det så är det väldigt bestämt kring vad som gäller när det kommer till nedladdning av diverse appar. Marie uttrycker en frustration över den komplexitet som det numera innebär utifrån de nya direktiven från kommunen. Redan påbörjat arbete i appar tillsammans med barnen går om intet, då det beslutats om förändringar uppifrån och pedagogerna kan inte påverka dessa.

Samtliga påtalade att det fanns en begränsning av appar och några uttryckte en frustration över att det inte alltid fungerar. Alltför ofta krånglar uppkopplingen till nätet. En komplexitet som då kan begränsa dem i arbetet med digitala verktyg i verksamheten. Marie menar:

“När det inte funkar, det händer ju titt som tätt att till exempel projektorn inte funkar, att nätet är dåligt.”

När tekniken inte fungerar så kan det bli ett frustrationsmoment. Tolkningen vi gör är att det kan finnas risk att pedagogerna då känner att de inte vill arbeta med digitala verktyg. Barnen kan även påverkas och bli uttråkade samt rastlösa då det tar för lång tid.

Några pedagoger uttryckte en bristande kompetens och osäkerhet när det kom till att hantera digitala verktyg och ansåg det vara en bidragande orsak som hindrade pedagogerna till att vilja använda det. Jennifer berättar:

“Att man inte har mycket erfarenhet...saknas en grund att utgå ifrån, att det hämmar en att börja använda det.”

Tolkningen vi gör är att pedagogerna behöver få mer kompetensutveckling för att kunna känna sig mer säkra i att förmedla kunskapen vidare till barnen. Bristen på kunskap kan göra att pedagogerna kanske inte vill eller kan arbeta med det.

Flera av respondenterna menade att en utmaning med IKT kan vara att det tar tid när pedagogerna ska använda sig av digitala verktyg då det inte alltid finns lättillgängligt. Det anses också, enligt några av pedagogerna vara svårt att utvecklas vidare inom ämnet då de inte har möjlighet att kunna få ta del av de kurser som de hade önskat. Mikaela beskriver:

”Ja, det är väl tiden då framförallt, särskilt när man inte har den där i taket och bara kan koppla in, utan ska då springa och hämta den och du ska sedan koppla in den, det är så mycket att rodda i...ett hinder är att man inte får den utbildningen man behöver.”

Två av förskollärarna anser att det tar tid när de behöver använda vissa digitala verktyg då de inte alltid finns lättillgängliga. Tekniken i dag utvecklas allt mer och pedagogerna behöver vara mer insatta i dagens digitaliserade samhälle. Mikaela berättar att det är komplext att vidareutvecklas inom ämnet då de inte har möjlighet att få ta del av den fortbildning som de har önskemål om.

Pedagogernas förhållningssätt till digitala verktyg

Utifrån frågeställningen gällande pedagogernas förhållningssätt till digitala verktyg så föll valet på ovanstående rubrik. Intentionen med denna frågeställning var att bli varse hur pedagogerna förhåller sig till att använda digitala verktyg i verksamheten. Nedanstående resultat grundar sig även på följdfrågorna kring vad pedagogerna ansåg som positivt och negativt gällande digitala verktyg.

Digitala verktyg kan enligt pedagogerna bidra till att främja barns lärande och ska nyttjas pedagogiskt. Pedagogerna ska planera in ett syfte och stödja barnen genom processen när de använder verktygen. När barnen använder sig av digitala verktyg ska någon av pedagogerna sitta med för då kan barnen få ut mer av sitt lärande än när de sitter på egen hand. De digitala verktygen ska inte bli en barnvakt. Marie beskriver:

”Ett fantastiskt redskap som man kan använda för att kunna utveckla och stimulera barnen och skapa nyfikenhet...sen tycker jag inte om när det blir en barnpassning...man ska ha ett syfte med det man gör och följa med i processen, jag vill helst sitta bredvid och kunna ha en dialog...här ska vi ha en kvalitet och en tanke med det vi gör.”

Vidare så berättar Elin:

”Det ska ju inte vara en barnvakt utan då ska det ju vara pedagogiskt och jag ska kunna sitta med.”

Marie anser att digitala verktyg har flera utvecklingsområden, att de kan ge barnen ett varierat lärande. Elin menar att barnen ska få ta del av IKT i verksamheten men att det är viktigt att det blir ett pedagogiskt syfte och en tanke bakom lärandet. Hon menar att det är många som använder iPads i dag som barnvakt, och att lärandet då försvinner om inte pedagogen följer upp och hjälper barnet vidare.

Fördelar

Under vår intervju så frågade vi pedagogerna vad de såg för fördelar och nackdelar med att använda iPads och andra digitala verktyg. I nedanstående avsnitt redovisas pedagogernas tankar kring detta.

En pedagog menar att de har möjlighet att få fram bild och ord samtidigt på iPaden och genom detta kunna förtydliga vissa ord. I läroplanen för förskolan står det att förskollärarna

ska arbeta mer med digitala verktyg och barnen behöver därför få kunskapen så tidigt som möjligt. Elin beskriver:

”Det som är positivt till exempel med om jag har en sångsamling då kan jag ju gå in på låtar där jag får ord och bild samtidigt. Blinka lilla stjärnan och så blir det en stjärna alltså det blir ju att man förstärker och i den bemärkelsen så är det ju positivt, sen så är det ju så att det är 2020 snart och vi ska ju mer och mer jobba med IKT på alla plan och det behöver ju såklart introduceras tidigt.”

Fördelarna enligt pedagogen med att få bild och ord samtidigt när barnen använder iPads kan vara att de utvecklar språket genom att både bild och ord förstärks. Pedagogerna kan behöva arbeta mer med digitala verktyg så att de blir trygga med användandet och kan föra vidare sina kunskaper så tidigt som möjligt till barnen då dagens samhälle kräver det.

Fördelarna med att använda sig av iPads är möjligheten det ger att utgå från barnens behov. På förskolan kan barnen använda sig av att lära sig olika saker som exempelvis att göra film och teater samt att iPads kan ge ett lärande om den används på rätt sätt. Hanna påtalar följande:

“Ja men att man kan möta barnen där dom är. Dom har redan med sig erfarenheter och vi ska kunna utvidga för dom som använder paddorna hemma för att kanske bara spela eller titta på, vi vill ju föra in att man kan göra annat med dom. Man kan faktiskt skapa saker, man kan göra film, man kan göra teatrar och att det är inte bara blir sitta och titta på någonting som en barnvakt utan att man faktiskt kan använda dom som ett pedagogiskt hjälpmedel.”

Uppfattningen är att det idag är många barn som använder iPads hemma för att exempelvis titta på Youtube och antagandet görs att det då kanske inte alltid blir ett pedagogiskt lärande. På förskolan ska pedagogerna ha en tanke bakom sitt lärande för att barnen ska få nya erfarenheter och kunskaper.

Nackdelar

Några pedagoger uttryckte att det ibland är svårt att få barnen att vilja göra något annat efter att de har fått sitta med iPads. En komplexitet som kan uppstå är hur pedagogerna ska balansera användningen av de digitala verktygen samt göra en bra övergång från den aktiviteten till en annan. Elin berättar:

“Det som är svårt är väl dom här balansgångarna att dom vill ha mer och dra den gränsen, det är ju oftast intressant och då kanske dom bara vill sitta med det.”

I dagens samhälle har tekniken utvecklats och kan ha skapat ett beroende hos en del barn. Det kan vara svårt för pedagogerna att då dra gränsen kring när det är dags att barnen aktiverar sig med något annat.

Samtliga respondenter ansåg att det är av stor vikt att iPads används på rätt sätt samt att en pedagog är närvarande och stöttar barnen så att de kan utvecklas och tillägna sig nya kunskaper. En pedagog uttryckte att i vissa fall kan iPads användas som ett medel för att trösta men det får dock inte bli en vana. Det finns roliga spel som kan fånga barnen, dock så förstår inte alltid barnen den faktiska innebörden av spelet när de sitter ensamma och trycker. Hanna beskriver:

”Ja men det är ju när man inte använder dom på rätt sätt. Det är lätt att ta fram iPaden och sätta några barn i soffan och visst det kan vara jätteviktigt ibland också... jag menar har man ett barn som är ledsen och behöver det här, behöver få komma bort lite för att avskiljas, så är

det ett jättebra verktyg att sätta i händerna men helst med en vuxen så att vi vet vad dom gör. För dom här spelen som finns, jag menar dom är ju trevliga och roliga och barnen tycker om dom men vet dom om vad dom gör när sitter och trycker. Nä, det gör dom ju inte.”

Nackdelen med digitala verktyg kan vara när barnen använder iPads på fel sätt. I vissa stunder kan iPad användas i en kontext då barnet är i behov av tröst, barnen kan då få bestämma själva vad de ska göra på den, men det ska inte bli en vana då läroplanens mål syftar till att ett lärande sker. Hanna uttalar att barn inte har förståelse för vad de gör när de sitter på egen hand, därmed görs tolkningen att hon även menar för att ett lärande ska ske så krävs en närvarande pedagog.

Det digitala lärandet

Detta avsnitt i resultatet har sin utgångspunkt i frågeställningen hur pedagogerna anser att digitala verktyg kan främja lärandet.

Föreligger ett pedagogiskt syfte bakom kan digitala verktyg bidra till ett mångsidigt lärande, både för det enskilda barnet men även i gruppkonstellationer. Något flera pedagoger uttryckte var att de såg det som ett kompletterande redskap. De menade att digitala verktyg kan förstärka den på förskolan förlagda undervisningen. Marika berättar:

”Det är ju språkutvecklande, matematiskt och logiskt tänkande...samarbete kan också vara en stor del i de digitala verktygen...att man till exempel sitter i grupp, kollar på en introduktion och diskuterar...Puppet Pals den appen handlar väldigt mycket om samspel, turtagning, respekt och visa hänsyn.”

Vidare så beskriver Marie följande:

”Oj men det kan det ju på allt...med matte, teknik, språk och biologi...det kommer an på hur man använder det, om man har ett syfte med det, att det är en del av undervisningen...Bookcreator till exempel om vi jobbar med känslor, det var en del barn som hade svårt med känslor och hur andra känner sig...de fick göra egna ansikten som dom visade för dom andra, att så här ser jag ut när jag är arg.”

Gemensamt för vederbörande är den mångsidighet de förespråkar inom digitala verktyg. De anser att barnen tillägnar sig en bred kunskap och att det skapas förutsättningar till en variationsrik utveckling.

I kommande citat beskrivs att iPads ger möjligheter till att kunna söka fakta och få till sig ny kunskap inom olika områden. Flertalet av respondenterna beskrev det digitala verktyget som ett optimalt redskap när det kommer till att söka information. När barnen ställer frågor kan de tillsammans med pedagogen med hjälp av iPaden söka den efterfrågade informationen. Mikaela anser att:

”Det är ju en väldig resurs att söka kunskap och kunna få till sig kunskap.”

Mikaela beskriver att iPaden är ett smidigt verktyg att använda sig av för att kunna söka information och fakta i ett lärande syfte. I och med att internet har vuxit och blivit så stort idag, så finns möjligheten att söka information från hela världen.

Sammanfattning av resultatet

Det vårt resultat av studien visar är att digitala verktyg är något både pedagogerna och barn använder. Pedagogerna anser att de använder det exempelvis till att dokumentera barnen som

vårdnadshavare får ta del av genom en lärplattform. Enligt pedagogerna så får barnen bland annat fotografera, använda pedagogiska appar och kan ges möjlighet till att erhålla sig nya kunskaper genom internet. Pedagogerna påtalar vikten av att sitta med barnen när de använder digitala verktyg så att ett lärande kan ske. Det anses vara av stor betydelse att det inte blir en barnvakt utan att pedagogerna stöttar och hjälper barnen vidare i det digitala lärandet. Pedagogerna påtalade att kommunen har sina begränsningar i vad förskolan får köpa in och pedagogerna har inte möjligheten till att påverka detta och kan heller därför inte styra verksamheten helt efter barnens behov. Majoriteten av pedagogerna påtalade ett intresse av att arbeta med IKT men var tydliga med att verksamheten var i behov av kompetensutveckling. De ansåg att alla behöver bli tryggare i att själva kunna använda det för att sedan föra vidare kunskapen till barnen.

Diskussion

I följande avsnitt diskuteras resultatet i förhållande till vad tidigare forskning har visat gällande IKT i förskolan. Vi fann flertalet likheter gentemot den tidigare forskningen och vårt resultat, men även en del skillnader. Utifrån vårt syfte så förs inledningsvis en diskussion gällande hur pedagogerna anser att digitala verktyg kan främja barns lärande. Enligt vår mening så är det den mest betydelsefulla aspekten i vårt resultat. Detta då vi anser att om det inte skulle främja barns lärande att arbeta med digitala verktyg, så blir det heller inte lika meningsfullt att integrera dem. Vi kommer sedan att lyfta hur de anser att de arbetar med digitala verktyg i verksamheten, då vi menar att det blir viktigt utifrån ovanstående aspekt. Vi berör även om de upplever hinder i sitt arbete med digitala verktyg då de kan ha betydelse för i vilken utsträckning verktygen används. Avslutningsvis så berör vi pedagogernas förhållningssätt till att integrera verktygen i barngruppen. Vi är av den åsikten att hur pedagogerna förhåller sig till digitala verktyg inte är lika betydelsefull som tidigare nämnda aspekter, då det är en riktlinje att förhålla sig till i läroplanen och inte något pedagogen kan välja. Dock vill vi här poängtera att det kan påverka i vilken utsträckning de integrerar digitala verktyg i barngruppen.

Det digitala lärandet

Resultatet visar att pedagogerna anser att digitala verktyg främjar barns lärande. De menar att verktygen kan gynna barns språkutveckling, bidra till en ökad kunskap inom matematik, biologi och teknik. Barnen kan stärka sin förmåga i problemlösning och logiskt tänkande. Det finns pedagogiska appar som kan bidra till samspelet. Några pedagoger menade att barnen lär sig turtagning samt att respektera och visa hänsyn gentemot varandra. Tidigare forskning visar på ett mångsidigt lärande i arbetet med digitala verktyg. Det finns flertalet likheter mellan vårt resultat och det som tidigare forskning har kommit fram till. I Algassinger, Strindholm, Kallin och Rudnik Norlings (2012) forskning framkom precis som i vårt resultat att exempelvis iPaden bidrar till en utveckling av samspelet och förståelsen för turtagning. De påtalar även att iPaden har betydelse för språkutvecklingen samt genererar till en utveckling i det matematiska lärandet. Lärandet blir mer lustfyllt genom den variation av olika användningsområden som iPaden erbjuder. Zaranis och Oikonomidis (2014) belyser att digitala verktyg skapar en kreativitet hos barnen och tenderar att utveckla intresset hos barnen att använda sig av dem. Nikolopoulou och Gialamas (2015) menar att digitala spel erbjuder stora möjligheter för barnens lärande.

Lärandet kan främjas om pedagogerna fångar upp barnen och utmanar tänkandet genom frågor och ledande diskussion när de aktiverar sig med olika appar och dylikt. I resultatet så framkommer att digitala verktyg kan vara användbara resurser att tillgå när det kommer till att

utöka barnens kunskap i informations -och faktasökning. Vi anser att detta är väsentlig kunskap för barnen att tillägna sig, då det är en viktig del i samhället. Lundgren Öhman (2014, ss. 11-12, 13-15) menar att för barn i förskolan och vederbörandes utveckling är det av stor vikt att pedagogerna kontinuerligt skapar utmanande situationer. Detta för att barnen ska utveckla den färdighet och kompetens som krävs i dagens och morgondagens digitala samhälle. Att inneha kunskap gällande mediernas funktion i samhället samt ges möjlighet att formulera sig genom dessa, handlar om yttrandefriheten, vilket är en förutsättning för vår demokrati. Vi vill även poängtera vikten av källkritik, att skapa en förståelse hos barnen att allt på internet inte är sant. Vi menar att det är en viktig roll som pedagogerna besitter och som flertalet vårdnadshavare kanske inte tar sig tid till i hemmet. Tillsammans med barnen kan pedagogerna vara medupptäckare när barnen har frågor om diverse ting. Barnen kan med hjälp av digitala verktyg och internet utforska alla världens olika fenomen och på så vis bygga på sina kunskaper. Masoumi (2015) beskriver även han i sin undersökning att digitala verktyg frambringar möjligheter till att söka fakta och information på nätet.

Pedagogernas beskrivning om hur de arbetar med digitala verktyg

Ett återkommande svar från samtliga pedagoger angående hur de arbetar med digitala verktyg var att barnen var delaktiga i sin dokumentation. De blev delaktiga och fick inflytande på så vis att de själva fick fota olika kontexter i den dagliga verksamheten och sedan förmedla vad som skulle skrivas på lärplattformen. I Masoumis (2015) studie framkom det motsatta mot vad som framgick i vårt resultat, att pedagogerna till största delen använde de digitala verktygen själva. De dokumenterade barnens aktiviteter med iPad eller digitalkamera men gjorde inte barnen delaktiga i den. Vidare så visar resultatet att det kan skilja sig åt i vilka kontexter barnen får använda digitala verktyg samt om de får dem vid förfrågan eller när det av pedagogen anses vara en lämplig stund, exempelvis då barngruppen är mindre. När så är fallet kan man ställa sig frågan hur det påverkar de barn som inte vistas hela dagar och därmed inte är i verksamheten dessa lugna stunder. Ges de sämre förutsättningar till att anamma kunskap och att utforska den digitala världen. I resultatet framkom även att på en avdelning användes iPaden i princip bara vid sång och musiksamlingen. I likhet med vårt resultat så fann Konca, Ozel och Zelyurt (2016) i sin undersökning att digitala verktyg mestadels tillämpades av pedagogerna i syfte att planera aktiviteter. Barnen själva hade sällan tillgång till de digitala verktygen och då de användes i barngruppen var under musikstunderna. Vi anser att IKT i förskolan är en stor tillgång i dagens digitaliserade samhälle. Utifrån ovanstående text så kan det ges förutsättningar för digital delaktighet och ett mångsidigt lärande. Vi anser att det är av stor vikt att barnen ges förutsättningar för alla dessa möjligheter IKT skapar. Vi vill hävda att detta är viktigt för att ge samtliga barn, som även de är medborgare av samhället, en likvärdig digital kompetens. Vårt resultat visar att flertalet pedagoger uttryckte att de arbetar varierande och skapar just dessa förutsättningar, vilket vi ser som positivt för barnens framtid. Vidare så framkommer att flera pedagoger menade att digitala verktyg var ett naturligt inslag i deras verksamhet och att de arbetade varierande med olika appar och andra funktioner. Dock var flera av de förskollärare vi intervjuade IKT-ansvariga och det fanns ett genuint intresse för att digitala verktyg skulle introduceras i barngruppen, vilket kan ha påverkat resultatet något. Det var ingen övergripande skillnad, dock upplevde vi att de pedagoger som var IKT-ansvariga var mer konkreta i sina svar. Det blev en mer framträdande bild och mer nyanserat när de berättade om hur de arbetar med verktygen.

I och med digitaliseringen av samhället följer också en del utmaningar i arbetet med digitala verktyg. I resultatet framkom att det finns några faktorer som kan påverka pedagogernas digitala arbete. Återkommande för samtliga är att de påtalar begränsningen av digitala verktyg

och appar. Detta kan medföra svårigheter att utgå från det egna behovet i barngruppen. Vi anser att konsekvensen kan bli att pedagogerna begränsas i sin planering. De måste då finna andra alternativ vilket kan vara tidskrävande. Några upplever att det tar tid när det inte finns stationära verktyg, exempelvis projektor i taket eller en smartboard på väggen. En annan komplexitet som kan uppstå är att den inte alltid finns tillgänglig då flera avdelningar delar på den. Några upplever även att uppkopplingen inte fungerar i tillräcklig utsträckning, vilket orsakar problem. I likhet med vår studie så beskrev Konca, Ozel och Zelyurt (2016) i sin studie att flertalet pedagoger upplevde svårigheter som de inte kunde styra över, vilket påverkade inspirationen till att nyttja digitala verktyg i barngruppen. Vidare så visar resultatet på en bristande digital kompetens bland pedagogerna, att de saknade grundläggande kunskaper. Liksom i vår studie så fann Kerckaert, Vanderlinde och van Braak (2015) att arbetet med digitala verktyg påverkades av pedagogernas befintliga kunskap. Även Nikolopoulou och Gialamas (2015) fann att erfarenheten och tilliten till den egna förmågan var en påverkande faktor när det kom till hur pedagogerna använde digitala verktyg tillsammans med barnen. Pedagogerna blev mer positivt inställda till att integrera digitala verktyg i barngrupp när de upplevde självsäkerhet och en tilltro till den egna förmågan. I och med det digitaliserade samhälle som vi idag lever i så är det varje människas rättighet och skyldighet att besitta digital kompetens. Vi anser att om pedagogerna ska kunna utgå från de strävansmål gällande IKT som står skrivet i läroplanen, så måste det även ges förutsättningar för samtliga att utveckla sina kunskaper. Om inte riskerar förskolans verksamhet att hamna i en negativ trend, där några pedagoger aktivt introducerar digitala verktyg medan andra på grund av en osäkerhet inte tillhandahåller det i samma utsträckning. Vi anser att både kommun och rektorer har en avgörande roll i att tillgodose de behov som verksamheten har. Inte enbart i att förse de anställda med rätt kompetens utan även berika verksamheten med olika digitala verktyg.

Pedagogernas förhållningssätt till digitala verktyg

Det råder en enighet bland samtliga pedagoger att digitala verktyg ska användas i interaktion med barnen och inte nyttjas som en barnpassning. En pedagog menade att barn som sitter själva med exempelvis iPaden inte vet vad de gör när de trycker. Hon menade att det digitala verktyget inte är bra om det inte hanteras på rätt sätt. Vi tänker att det ibland kan vara lätt att i dagsläget med stora barngrupper och liten personaltäthet använda det som en tillfällig barnpassning. Sedan kan det diskuteras kring om det alltid krävs en närvarande pedagog, påverkar det nämnvärt om barnen vid enstaka tillfällen sitter på egen hand. Barn lär ju även i samspel med varandra och kan dela tidigare erfarenheter. Det vi menar är att i andra pedagogiska aktiviteter såsom lego och duplo, sker det i ganska stor utsträckning att barnen aktiverar sig själva. Det vi funderar kring är varför vikten av interaktion påtalas så bestämt i just den digitala aktiviteten. Pedagogerna ansåg att digitala verktyg var fördelaktiga på så vis att de kan introduceras i de olika verksamhetsförlagda kontexterna exempelvis under sångsamlingar och i de estetiska läroprocesserna. I likhet med vårt resultat så visar Sulaymanis, Fleers och Chapmans (2018) studie att pedagogerna anser att digitala verktyg såsom iPad är ett funktionellt redskap med flera olika användningsområden. Det finns en mängd pedagogiska appar att tillgå om valmöjligheten är obegränsad, vilket är positivt ur ett lärande perspektiv. Som tidigare nämdes så visar vårt resultat på en stor begränsning i utbudet av appar, då kommunen styr vilka som får köpas in. Flera av pedagogerna uttryckte att de ansåg att flertalet appar är pedagogiska och användbara, dock förhåller de sig skeptiska till den begränsning som råder. Vi är av den åsikten att det uppstår en viss problematik när alla ska utgå från samma och inte utifrån den egna barngruppens behov. Barn utvecklas olika och är individuellt på olika stadier i livet, vissa behöver utmanas mer än andra.

Som med det mesta så påtalade pedagogerna även nackdelar med digitala verktyg. En komplexitet som kan uppstå är att en del barn skapat ett beroende och därmed har svårt med övergången till annan aktivitet. Många barn har tillgång till iPad eller telefon i hemmet och det blir en balansgång i var man ska dra gränsen hos dessa barn. Det uttrycktes av några pedagoger att dessa barn skulle begränsas i sin skärmtid på förskolan. Djung-Djärf (2008) fann liksom vi i sin studie att pedagogerna ansåg att digitala verktyg var betydelsefulla redskap, dock ska barnen begränsas i sin användning av dem. Vi anser dock att även de barnen måste erbjudas att använda digitala verktyg. De strävansmål som finns i läroplanen gäller för alla barn och det åligger på förskollärarna att se till att det efterlevs. En pedagog uttalade dock att för de barn som enbart spelar spel hemma så är förskolans digitala arbete ett viktigt komplement. Pedagogernas roll är betydelsefull i det avseendet att de kan öppna upp för att det finns andra användningsområden.

Slutsats

Den slutsats som kan dras utifrån diskussionen och det begränsade urval som studien bestod av, är att det finns en indikation på att det skett en positiv förändring i arbetet med digitala verktyg i förskolan. Tidigare forskning som vi tog del av visade på en kluvenhet hos flertalet pedagoger när det kom till att nyttja digitala verktyg i barngruppen. Dock kan de nya direktiven från Skolverket gällande IKT i den nya läroplanen för förskolan haft inverkan på att det idag har kommit till att användas mer. En komplexitet som kvarstår är dock att det fortfarande upplevs finnas en bristande kompetens hos flertalet pedagoger, vilket även en del av den tidigare forskningen kom fram till. Denna bristande kompetens är en avgörande faktor i hur digitala verktyg integreras i barngruppen och kan hämma barns utveckling samt deras förberedelse för att i framtiden kunna orientera sig i det digitala samhället.

Metoddiskussion

Att använda sig av en kvalitativ metod har varit fördelaktigt i vårt tillvägagångssätt för att kunna besvara syftet. När vi började våra tankar kring examensarbetet tänkte vi först att vi skulle använda oss av både intervjuer och observationer, men insåg att vi blev tvungna att utesluta observationer då tidsramen var begränsad. Observationsmetoden är ett positivt tillvägagångssätt då vi hade kunnat både analysera det pedagogerna berättar i intervjuerna och om det stämmer överens med praktiken.

Utifrån den tidsbegränsning som förelåg för studien så anser vi att resultatet bygger på en trovärdighet då vi intervjuade sju förskollärare. Det resulterade i att vi fick mångsidiga svar kring pedagogernas tankar om IKT i förskolan. Eftersom vi inte hade någon relation till platserna och pedagogerna som valdes kunde vi heller inte omedvetet påverka resultatet genom att veta hur de arbetar. Att använda sig av enbart en kommun som vi gjorde kan ha sina nackdelar då kommunen till viss del ställer samma krav på vilka möjligheter och begränsningar förskolan får. En viss likvärdighet i svaren gavs under intervjuerna och kunde därmed grundas på ett trovärdigt resultat. Frågorna fick pedagogerna på plats för att inte kunna förbereda sig innan och svara på det som de antog att vi ville att de skulle svara, utan vi vill få ett sanningsenligt resultat.

Kontakten vi gjorde via rektorerna gav snabbt resultat och vi utlovades intervjuer med ett flertal förskollärare. Både genom mailkontakt och telefonkontakt så hade vi intervjuer att tillgå redan veckan efter. Några av kontakterna kunde göras via pedagogerna direkt efter samtycke från rektor vilket också påskyndade vår studie att komma i gång. Våra intervjuer gjordes i olika rum och under olika förhållanden beroende på förskola. Vissa intervjuer var inte helt optimala då vi kunde höra störande ljud i bakgrunden och vid ett annat tillfälle kom en av pedagogerna in i rummet under inspelningen. Bryman (2011, s. 421) redogör för vikten

av att utföra intervjun i en lugn miljö för att det kan påverka kvaliteten annars genom att delar av ljudupptagningen kan försvinna.

Didaktiska konsekvenser

En konsekvens av att integrera digitala verktyg i barngruppen är att det kan bidra till ett mångsidigt lärande. Diverse appar kan skapa förutsättningar för ett variationsrikt lärande. Exempelvis kan det utveckla det logiska tänkandet, matematiken och språket hos barnen. De kan även bidra till ökad kunskap i hur man söker fakta och information på internet, vilket vi anser kan vara en förutsättning för framtiden. Barnen kan lära sig att samarbeta när de sitter tillsammans i grupp och reflekterar och diskuterar tillsammans. Det finns appar som kan bidra till förståelsen för samspel, turtagning, respekt och hänsyn. Vissa appar är utvecklade för att underlätta och hjälpa barn som har svårt med känslor, många gånger kan även lärandet bli mer lustfyllt genom de pedagogiska apparna. Således anser vi att det är berikande att integrera digitala verktyg, det blir lustfyllt för både barn och vuxna.

En del barn har näst intill obegränsad tillgång till iPad eller liknande hemma och kan därmed ha skapat ett beroende. En konsekvens som kan yttra sig utifrån den faktorn är att det då kan bli komplext för pedagogerna att begränsa dessa barn. De barnen kan ha svårt att sluta när de blir tillsagda vilket kan leda till konflikt mellan barn och pedagog. Således kan det skapa att pedagoger upplever att det blir en svår balansgång kring hur och när barnen ska få nyttja verktygen. En annan komplexitet kan vara att det blir svårt att till fullo uppnå strävansmålen i läroplanen när begränsningen är relativt stor vad gäller både inköp av digitala verktyg men även i utbudet av appar. Det blir komplext att utgå från den egna barngruppens behov om det inte ges förutsättningar för pedagogerna att ladda ner eget material, utan de är låsta av kommunens restriktioner. Barnen ges inte den möjlighet till att vidga sina vyer och bredda sina kunskaper i att hantera olika digitala verktyg och appar. Då både otillräcklig kunskap och bristande kompetensutveckling råder bland flera pedagoger, kan konsekvensen av detta yttra sig genom att barnens digitala utveckling hämmas.

Något som vore intressant att undersöka vidare är huruvida rektorerna förhåller sig till detta. De har ett övergripande ansvar för att de anställda ges förutsättningar att bedriva den på förskolan ålagda undervisningen.

Referenser

Aglassinger, Ursula, Strindholm, Sofia, Kallin, Eva-Marie & Rudnik Norling, Christina (2012). *Hur kan iPads stödja lärandet i förskolan? Om hur surfplattor kan möjliggöra arbetet med förskolans läroplan*. [Elektronisk] Skolporten forskning & utveckling No.3 ss. 5-17

Tillgänglig:

https://www.skolporten.se/app/uploads/2012/04/UL_artikel_3_2012_aglassinger_mfl.pdf

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber

Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 3 Stockholm: Liber

Kerckaert, Stephanie, Vanderlinde, Ruben & van Braak, Johan (2015). *The role of ICT in early childhood education: Scale development and research on ICT use as influencing factors*. [Elektronisk] European Early Childhood Education Research Journal vol. 23 (2), ss. 183-199

Tillgänglig:

<http://doi.org/10.1080/1350293X.2015.1016804>

Kihlström, Sonja (2007). Att genomföra en intervju. I Dimenäs, Jörgen (red.). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber, ss. 47-69

Konca, Ahmet Sami, Ozel, Edogan & Zelyurt, Hikmet (2016). *Attitudes of preschool teachers towards using information and communication technologies (ICT)*. [Elektronisk] International Journal of Research in Education and Science (IJRES) Vol.2 (1), ss. 10-15

Tillgänglig:

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1105132.pdf>

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Ljung-Djurf, Agneta (2008). *To Play or Not to Play – That Is the Question: Computer Use Within Three Swedish Preschools* [Elektronisk] Early Education and Development vol. 19 (2), ss. 330-339

Tillgänglig:

<http://doi.org/10.1080/10409280801964069>

Lundgren Öhman, Ulla-Karin (red.) (2014). *Mediepedagogik på barnens villkor*. Stockholm: Lärarförlaget

Läroplan för förskolan: Lpfö18. (2018). Stockholm: Skolverket Tillgänglig på Internet:

<http://www.skolverket.se/publikationer?id=4001>

Löfgren, Håkan (2014). Goda skäl att lyssna på förskollärares berättelser. I Löfdahl, Annica, Hjalmarsson, Maria & Franzén, Karin (red.). *Förskollärares metod och vetenskapsteori*. 1. uppl. Stockholm: Liber, ss. 144-156

Masoumi, Davoud (2015). *Preschool teachers' use of ICTs: Towards a typology of practice* [Elektronisk] Contemporary Issues in EARLY CHILDHOOD vol. 16 (1), ss. 5-17

Tillgänglig:

<https://journals-sagepub-com.lib.costello.pub.hb.se/doi/full/10.1177/1463949114566753>

Nikoloupoulou, Kleopatra & Gialamas, Vasilis (2015). *ICT and play in preeschool: early childhood teacher's beliefs and confidence*. [Elektronisk] International Journal of Early Years Education vol. 23 (4), ss. 409-425

Tillgänglig:

<https://doi.org/10.1080/09669760.2015.1078727>

Roos, Carin (2014). Att berätta om små barn - att göra en minietnografisk studie. I Löfdahl, Annica, Hjalmarsson, Maria & Franzèn, Karin (red.). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. 1. uppl. Stockholm: Liber, ss. 46-57

Sivropoulou, Irene, Tsapakidou, Aggeliki & Kiridis, Argyris (2009). *The opinions of the kindergarten teachers in relation to the introduction of computers to nursery schools: preliminary approach*. [Elektronisk] Acta Didactica Napocencensia vol. 2 (1), ss. 70-80

Tillgänglig:

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1052551.pdf>

Skolverket (2015:00067). *IT- användning och IT-kompetens i skolan: Skolverkets IT-uppföljning 2015*. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig:

<http://www.skolverket.se/publikationsserier/regeringsuppdrag/2016/it-anvandning-och-it-kompetens-i-skolan-skolverkets-it-uppfoljning-2015>

Smidt, Sandra (2010). *Vygotskij och de små och yngre barnens lärande*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Strandberg, Leif (2017). *Vygotskij i praktiken: bland plugghästar och fusklappar*. Tredje upplagan Lund:, 2017

Sulaymani, Omar, Fleer, Marilyn & Chapman, Denise (2018). *Understanding Children's motives when using iPads in Saudi classrooms: is it for play or learning?* [Elektronisk] International Journal of Early Years Education vol. 26 (4), ss. 340-353

Tillgänglig:

<http://doi.org/10.1080/09669760.2018.1454303>

Zaranis, Nicholas & Oikonomidis, Vassilios (2014). *The main factors of the attitudes of Greek kindergarten teachers towards information and communication technology*. [Elektronisk] European Early Childhood Education Research Journal vol. 24 (4), ss. 615-632

Tillgänglig:

<https://doi.org/10.1080/1350293X.2014.970853>

Bilaga 1

Informationsbrev gällande vårt examensarbete

Hej,

Vi är två studenter som heter Therese Mjörnemyr och Josefine Svensson och vi studerar på förskolläraryrket på högskolan i Borås. Vi läser nu sjunde och sista terminen och ska skriva ett examensarbete. Vi har valt att skriva om digitala verktyg i förskolan därför att vi finner det intressant att undersöka huruvida det används i verksamheten. Det vi vill undersöka är i vilken utsträckning verksamheterna följer de mål och riktlinjer som står i läroplanen.

Vårt syfte med studien är att undersöka vilket förhållningssätt pedagoger har till att integrera digitala verktyg, hur pedagogerna beskriver att de arbetar med digitala verktyg samt vilka möjligheter pedagogerna anser att digitala verktyg ger för att främja lärandet hos barnen.

Vi vore tacksamma om ni vill delta i denna studie och ställa upp på intervjuer. Varje intervju beräknas ta ungefär 30 minuter.

Vi har fyra forskningsetiska principer att förhålla oss till vid genomförandet av studien, vilka är följande:

- De som intervjuas ska ha informerats om syftet med studien
- Deltagandet är frivilligt och det går att avbryta sitt deltagande även om man gett sitt samtycke.
- Studien är konfidentiell, vilket innebär att den som deltar är anonym och det material som används i studien kan inte spåras till den som deltagit.
- Det material som samlas in kommer enbart att användas i studien

Tack på förhand

Med vänliga hälsningar

Therese Mjörnemyr och Josefine Svensson

Bilaga 2

Intervjufrågor

Vilka olika digitala verktyg har ni möjlighet att arbeta med i er verksamhet?

(Följdfrågor: Önskemål om något som ej finns tillgängligt och varför vederbörande har detta önskemål)

Vad har du för förhållningssätt till digitala verktyg?

(Följdfrågor: Vad ser du som positivt/negativt? Upplever du några hinder i arbetet med digitala verktyg? Upplever du att det tar tid från annat? Hur arbetar ni utifrån Lpfö-målen?).

Hur arbetar ni med digitala verktyg?

(Följdfrågor: När/i vilka situationer använder ni dem? Varför och på vilket sätt? Har barnen ofta tillgång till digitala verktyg i den vardagliga verksamheten? Sitter ni pedagoger med barnen eller arbetar de själva? Känner du att du skulle vilja arbeta mer med digitala verktyg?)

Hur ser tillgången till digitala appar ut?

(Följdfrågor: Vilka appar intresserar barnen? Vilka fungerar bra och varför? (Beskriv gärna appen.) Arbetar ni med appar utifrån varje enskilt barns behov? På vilket sätt i så fall? Finns det specifika krav på vad förskolan får köpa in?)

Hur anser du att digitala verktyg kan främja lärandet?

(Följdfrågor: Har du något/några exempel från er verksamhet? Hur har det främjat barnens utveckling/vad har de lärt sig?).

Känner du dig trygg med att använda digitala verktyg?

(Följdfrågor: Upplever du att du har tillräcklig kunskap om digitala verktyg? Kompetensutveckling- är det något ni fått? Skulle du vilja ges möjlighet till fortbildning kring digitala verktyg?)

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se